

ФАКТОР ЧАСУ ТА ЦІННІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ГОСПОДАРСЬКІ ОПЕРАЦІЇ

Система бухгалтерського обліку направлена на надання повної, правдивої та релевантної інформації про фінансово-господарську діяльність підприємства у вартісних показниках, більшість з яких визначаються за допомогою оцінки об'єктів обліку. Якість облікової інформації багато в чому залежить від виконання та дотримання основних принципів бухгалтерського обліку при її формуванні.

Основна частина господарських операцій, що мають місце в економічній діяльності підприємства відображаються в обліку після фактичного їх здійснення. Це пов'язано з тим, що всі операції повинні бути підтверджені первинним документом. В результаті цього між виникненням факту господарського життя і моментом його реєстрації існує часовий лаг. Проблема полягає в тому, що його збільшення знижує корисність такої інформації з точки зору її користувачів. Адже управлінський персонал, який використовує отримані дані діяльності підприємства, фактично аналізує минулі події, а не сучасний стан справ.

Питанням часу в бухгалтерському обліку займалися такі вчені як Я.В. Соколов, Ж.П. Сартр, В.І. Богатирьова, О.О. Мінченко, Ж.Г. Міхальова та інші. Однак залишається недослідженим питання саме безпосереднього впливу часу на облікове відображення господарських операцій.

Однією з проблем визначення часу відображення фактів господарського життя в обліку є та обставина, що між початком здійснення певної операції та її повним завершенням часто проходить значний часовий проміжок. Відповідно виникають проблеми з відображенням господарських процесів і у бухгалтерській програмі. Наприклад, більшість закупок товарно-матеріальних цінностей починається з підписання договору між продавцем і покупцем, в якому передбачаються умови оплати, після поставки сировини, відповідно, йде виготовлення власної продукції підприємством, завершення виробництва і поставка продукції замовникам (рис.1).

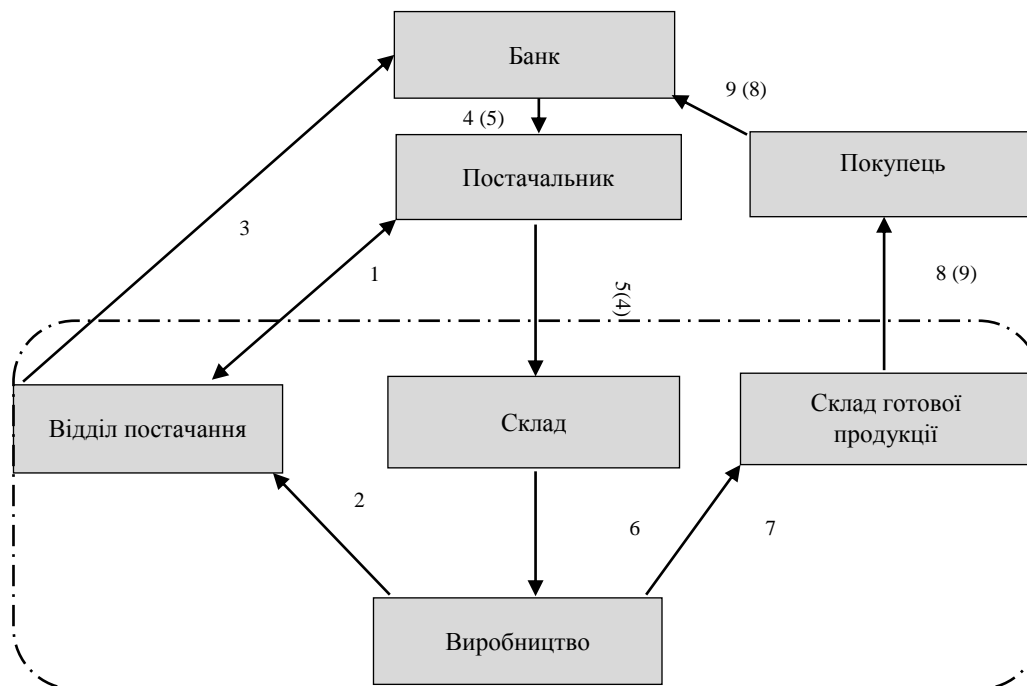

Рис.1. Відображення господарських операцій на підприємстві

— . . . внутрішнє середовище підприємства

- 1 – укладання договору поставки
- 2 – заявка з виробництва на сировину до відділу постачання підприємства
- 3 – заявка на оплату сировини постачальнику
- 4 (5) – оплата сировини або поставка сировини (залежить від умов договору – передплата чи після оплата)
- 6 – переміщення сировини на виробництво
- 7- виробництво продукції і переміщення її на склад
- 8 (9) – реалізація продукції, отримання грошових коштів (залежить від умов договору – передплата чи після оплата)

Найбільший вплив фактор часу має на основну одиницю виміру, адже позбавляє її певного сенсу. Весь бухгалтерський облік заснований на єдиній грошовій одиниці, а вартість грошей у часі постійно змінюється. В результаті чого собівартість готової продукції, виготовленої на підприємстві також змінюється. Вона залежить від багатьох складників: вартості сировини та матеріалів, заробітної плати працівників, методів амортизації обладнання, величини постійних витрат і т. д.

Проаналізувавши рисунок, бачимо, що всі операції певним чином обумовлені в часі, а момент реєстрації господарської операції не завжди збігається з моментом переходу права власності від продавця до покупця і виникненням зобов'язання оплати ТМЦ.

Тому, при відображенні фактів господарського життя в бухгалтерському обліку необхідно враховувати хронологію господарських подій шляхом деталізації зміни елементів права власності, які відбуваються на кожному з етапів. Це допоможе надати управлінському персоналу якомога достовірнішу інформацію про події на підприємстві та спланувати рух активів та зобов'язань підприємства.